

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Vsem delavskim organizacijam!

Sodrug!

Odbor mednarodnega strokovnega Saveza v Amsterdamu (M. S. S.) je presojajoč splošni položaj v Nemčiji z zadovoljstvom konstatiral, da so delavske organizacije v Nemčiji zmogljive braniti republikansko ustavo. Nemško delavstvo se je trezno odločilo, da brani s krvavimi in težkimi borbami priborjene politične in socialne pridobitve in jih dalje razvija. Pripravljeno je, da revolucionarne pridobitve brani napram vsaki reakciji in z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Istotako odobrava odbor M. S. S. z veseljem tozadevni akcijski načrt nemškega delavstva. Mednarodni strokovni Savez bo v polni meri podpiral izvedbo tega akcijskega načrta. M. S. S. ve, da bi poraz delavstva in demokracije v Nemčiji pomenil poraz svetovne mednarodne demokracije, da bi zmaga monarhistov in nacionalistov v Nemčiji dovedla do zmagonosnega pohoda reakcionarcev v vseh državah.

Sklidujoč se na klic svetovnega proletariata: »Delavci vseh dežel, združite se!« zahteva M. S. S. od vseh svojih pristavev aktivne solidarnosti ob priliki predstojećih dogodkov. Nihče ne sme biti ravnodušen napram borbi, ki jo vodi nemški proletariati proti nemški reakciji. Svetovni mir je odvisen od uspeha te borbe. Gospodarski napredek je na kocki.

V teh važnih zgodovinskih časih zahtevamo od nemškega delavstva, da v polni meri izvrši svojo dolžnost. Istočasno

pa je tudi naša dolžnost, da zahtevamo od vseh priključenih organizacij najaktivnejšo čuječnost. Enotni ideali in cilji zahtevajo tudi enotno izvrševanje dolžnosti.

Vsak naj s pozornostjo zasleduje dogodke v Nemčiji. Nemški proletariati naj bo obkrožen z ustvarjajočo simpatijo svetovnega proletariata. Vsak naj dela na to, da vladna politika v njegovi državi ne bo ojačevala položaja nemških reakcionarcev in s tem napravila napore socialne demokracije v Nemčiji negotove.

Z ozirom na splošno zaupanje delavskega sloja v vseh državah in v globokem prepričanju, da je ta borba obenem tudi borba delavske Internacionalne, je odbor M. S. S. trdno uverjen, da bo nemški proletariati v tej borbi zmagal.

Republika naj končno zmaga monarhistično reakcijo. Bodimo pripravljeni in močni! Pokažimo, da smo zreli za velike nevarnosti! Nemški proletariati zahteva popolnoma opravičeno pomoč Internacionalne, kakor zahteva mednarodni proletariati upravičeno od nemškega delavstva, da pokaže svojo moč v borbi med napredkom in suženjstvom, v borbi med preteklostjo in prihodnostjo.

S solidarnostjo Internacionalne bo nemški proletariati zmagal.

Berlin, 9. julija 1922.

Odbor Mednarodnega strokovnega Saveza v Amsterdamu.

Resolucija

sprejeta na kongresu monopolskih delavcev in delavk Jugoslavije v Beogradu, dne 16. in 17. aprila.

1. Ekonomski položaj delavcev in delavk monopolskih podjetij v Jugoslaviji je tako neznosen, da si delavstvo vsled nizkih plač ni v stanu nabaviti najpotrebnejših živilijskih potrebščin. Vsled tega se pozivljajo vsi delavci in delavke monopolskih podjetij, da se pridružijo »Savezu« in si tako v enotni, skupni borbi zboljšajo svoj bedni položaj.

2. Ker je v državnih podjetjih, najvažnejše sredstvo delavske borbe — štrajk, z zakonom o zaščiti države zabranjen, se priporoča novi upravi Saveza, da podvzame vsa dovoljena sredstva, da se plače delavcem in delavkam v tobačnih tovarnah povišajo toliko, da bo moglo delavstvo živeti človeku primerno življenje.

3. Protestiramo proti ukinitvi svobodne borbe delavcev in delavk državnih

podjetij. Ker imamo pred očmi vso nejevoljo tobačnega delavstva, zahtevamo, da se zakon o zaščiti države takoj ukine, da se s tem da tudi delavstvu državnih podjetij pravica koalicijske in štrajka.

4. Da bo delavstvo v svoji težki borbi bolje podpirano, jemlje kongres z zadovoljstvom na znanje pristop Saveza v Glavni radniški Savez Jugoslavije G. D. S. J. in s tem v članstvo Strokovne Internacionalne v Amsterdamu.

5. Radi uspešnega in enotnega boja priporoča kongres vsem podružnicam Saveza, da vse svoje akcije razvijajo v sporazumu s centralno upravo in Glavnim radniškim Savezom Jugoslavije. Podružnice naj nobene akcije ne izvedejo na svoje roke.

6. Vsako kontra-agitacijo kake organizacije ali posameznika proti Savezu smatra kongres za sovražno delavcem in delavkam tobačnih tovarnen. Kongres na-

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din, celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

roča upravi Saveza da vsakega takega v najradikalnejši meri zatira in v javnosti opiše vso njegovo zlobnost.

7. Kot prvo delo nove Savezne uprave odreja kongres akcijo za povišanje in izenačenje plače vseh delavcev in delavk tobačnih tovarnen Jugoslavije. Poleg tega nalaga kongres novi Savezni upravi, da se energično zavzame za vsa ostala vprašanja, ki se tičejo monopolskega delavstva kakor:

a) Plačo v vseh praznikih, čeprav se ne dela,

b) Povišanje boleznine in pokojnine, kakor tudi ustanovitev, kjer še iste ne obstojajo,

c) Vsled vedno naraščajoče draginje naj se zvišajo porodniške doklade.

8. Delavstvu naj se zasigurajo vse pravice, katere že ima, oziroma naj se iste raztegnejo na vse tovarne, kjer jih še do danes nimajo.

I. vsedelavski zlet v Celju.

Združene razredne delavske organizacije v Celju vabijo na I. vsedelavski zlet 1922 v Celju, ki se vrši v nedeljo, dne 6. avgusta. Spored: Dopoldne: 1. Od 7.—8. ure sprejem gostov na kolodvoru.

2. Po sprejemu obhod po mestu.

3. Ob 9. uri slavnostni shod v dvorani hotela »Union«.

4. Od 10. do 12. ure ogledovanje mesta; od 11. do 12. ure koncert v parku. — Po koncertu kosilo v skupinah.

Dopoldne: 1. Ob pol 2. uri zbirališče na glaziji.

2. Ob 2. uri odhod na Teharje.

3. Na Teharjih, ki so 20 minut iz Celja oddaljene, in v krašni legi, bo ljudska veselica, javna telovadba jednot iz Jesenice in Maribora in vsakovrstna druga zabava.

Sodeluje polnoštevilna rudarska godba iz Trbovella.

OKROŽNICA.

Posebna navodila za I. vsedelavski zlet 1922 v Celju.

Vse udeležence in organizacije pozivljamo, da se držijo delavske discipline, ki je moralno orožje proti buržoaziji.

Da bo delo olajšano, in da bodo gostje zadovoljni, pa zahtevamo od organizacij in udeležencev sledeče:

1. Do 25. t. m. mora biti zletna pisarna v posesti vseh prijav. Na zamudnike se ne bomo mogli ozirati.

2. Vse one organizacije, ki se bodo prijavile, dobijo za prijavljeno število izletnikov zletne izkaznice. Te izkaznice bodo stale Din 3.50 in bodo nakazilo za polovično vožnjo in prosto vstopnino na vseh celjskih prireditvah. Na podlagi zletne izkaznice, bomo organizirali skupna kosila. Brez izkaznice ne dobi nihče v Celju kosila. Kosila bodo po najnižjih cenah.

3. Vse korporacije, ki pa bodo sodelovale, se morajo prijaviti do 20. t. m. Naznamiti morajo tudi način sodelovanja.

4. Vsi udeleženci bodo razdeljeni po skupinah, katere bo vodil poseben celjski reditelj.

Priporočamo vsem organizacijam, da si priskrbijo znake po sokoškem načinu. To bi naj bili maji rdeči traki s črnim napisom kraja, od koder je udeleženec.

5. Blizje organizacije prosimo, da se zleta udeležijo na okrašenih vozovih. Ti vozovi morajo biti do 8. ure zjutraj v Celju pred kolodvorom. Vsaka organizacija, ki bo voz organizirala, naj to do 25. t. m. prijavl.

6. Slabega vremena se izletniki ne smejo ustrašiti, ker je zletni odbor poskrbel zato, da bo prireditelj nemoteno uspela tudi v slabem vremenu.

Vse informacije daje in prijave sprejema Zletna pisarna I. vsedelavskega zleta 1922 v Celju, Vodnikova ulica 3.

Poštena in nepoštena kritika.

V članku »Opozicija«, ki smo ga objavili v 14. št. Delavca, smo pojasnili kako visoko znamo ceniti delo opozicije, če je pošteno.

Obljubili smo, da bomo prinesli nekaj dokazov, kako opozicija ne sme delati, če si hoče ohraniti to pošteno ime in, če neče, da se spremeni iz opozicije v — anarhijo.

Ker nismo hoteli razburjati duhov, živeti v dobri veri, da bo že dotični članek zadostoval, da ti sodrugi prenehajo s razdiranjem, smo opustili vsa nadaljna raziskavanja.

Žalibog smo se o dobri volji teh ljudi varali, kajti namesto, da se poboljšajo, še s podvojeno silo razširjajo svoje strupeno delovanje.

Prevelika odgovornost bi padla na nas, če bi še dalje mirno gledali, kako rušijo nekateri temelj našim organizacijam s tem, da neprestano in neumorno, brez navedbe vsakršnih dokazov sumičijo posamezne sodruge, ki zavzemajo težka in odgovorna mesta v vodstvu naših organizacij.

Par dokazov:

1. Med članstvom, zlasti po Štajerskem razširjajo nekateri elementi trditve, da je predsednik Strokovne komisije horendno povišal plače okrožnim tajnikom.

Resnica je pa ta, da so bili okrožni tajniki skrajno slabo plačani (3500 K mesečno) in, da je cela Str. komisija stala na stališču, da imajo sprejemati nastavljeni najmanj tako plačo kot jo imajo najboljši profesionisti v kapitalističnih podjetjih. Predlog, da se jim zviša plača na 5.500 K je bil soglasno sprejet, zlasti še zato, ker sta oba tajnika oženjena in imata večjo družino.

Če pomislimo, da tajnik nima osebnika kakor drugi delavci, da nima nedeljskega počitka in nima prostega časa nikoli, da bi si izvršil sam kako domače delo, potem bo vsakemu jasno, da je tudi ta plača mnogo prej beračija kot bogastvo.

2. Predsednika komisije dolže, da sprejema plačo pri kovinarski organizaciji in še kot urednik »Delavca«.

Resnica je pa v tem, da z dnem ko je sprejel uredništvo, ni sprejel od kovinarjev niti vinarja plače, kar bo centralni odbor in kontrolni odbor kovinarjev če bo treba rad potrdil.

3. V »Delavskih Novicah« in pa tudi ustmeno zlasti po Gorenjskem razširjajo trditve, da je urednik »Delavca« resolucijo, ki je bila sprejeta na kongresu lesnih delavcev, svojevoljno spremenil. Za primer navajajo, da je spremenil besede **Sprejme se ...** tako, da se je kasneje glasil: **Uvažuje se ...**

Resnica pa je, da je sam referent (s. Zore) izrecno konstatiral na kongresu, da je treba spremeniti besede iz Sprejme se ... v: Uvažuje se ...

Besedila torej ni spremenil urednik »Delavca« temveč kongres na priporočilo referenta.

Tudi sicer je bila resolucija skrajno slabo prevedena iz hrvaščine, in je bilo treba marsikaj popraviti, pa ne bistva temveč le slovnično.

5. Uredniku »Delavca« zamerijo, ker hodi po shodih in konferencah, češ, da mora sedeti v pisarni in tam vršiti svojo dolžnost.

Pred vsem trdimo mi, da mora biti list v najtesnejši zvezi z življenjem v organizacijah. Če bo urednik namesto, da gre med ljudstvo, kjer ima priliko spoznati njihove težnje in stremjenja, sedel v pisarni, bo list kmalu tak, kot je bil prej, namreč tak, da bo pisal o stvareh, ki člane ravno takrat najmanj zanimajo.

Resnica je, da je urednik zadnje čase hodil mnogo po shodih in drugih prireditvah, a ti shodi so bili vsi nujno potrebni, kar bodo potrdile dotične organizacije, ki so ga tam želele.

6. Glede pisave Delavca pravijo, da je treba pisati le o domačem gibanju in ne porabiti prostora za svetovne dogodke in svetovno delavsko gibanje.

Tu je treba povedati, da je na željo zastopnika gorenjskega delavstva, da se svetovnim dogodkom posveča več pozornosti — že prva plenarna seja Str. komisije temu stališču ugodila.

Pa tudi sicer si ne moremo misliti delavskega lista, ki bo samo pisal kje se je vršil kak shod in kdo je na shodu govoril.

To bi ne bil list, ki ima nalogo izobraževati članstvo in ga voditi, temveč bi bil navaden plakat.

Naše delavsko gibanje je še zelo mlado, zato se bo moralo še dolgo učiti

Sodrugi in sodružice Slovenije!

Udeležite se velikega praznika, tovarniškega proletariata v Hrastniku, ob priliki razviti prapora razrednega boja in svobode strokovno organiziranega steklarskega in kemičnega delavstva v Hrastniku.

Podružnici Osrednjega društva kemičnega in sorodnega delavstva Slovenije, — steklarji in kemični delavci v Hrastniku — razvijeta dne 30. julija skupno, vsako svoj krasno izdelani prapor s sledečim sporedom:

1. Sprejem gostov na kolodvoru iz Ljubljane, Litije, Zagorja in Trbovelj ob 8. uri 30 m.; sprejem gostov iz Celja, Laškega, Brežic, Zidan. mosta in Radeč ob 8. uri 50 m. Ob 9. skupni odhod iz kolodvora na prostor Dimitroviča oz. na prostor slavnostnega razviti obeh praporov, z pozdravom in nagovorom.

Po razviti prapora steklarjev in kemičnih delavcev, se razvrsti demonstrativni sprevod mlamo obeh tvornic do Konsumnega društva. Tamkaj zopet kratek pozdravni nagovor na vse sodruge in sodružice. Po nagovoru mirni razid, in ogled gostov kemične tovarne in steklarne.

Ob 12. skupno kosilo vseh gostov. Popoldne ob 15. (3.) veselica na prostoru razviti praporov, s sledečim sporedom: šaljiva pošta, petje, godba, keglanje na dobitke, licitacija in prosta zabava s plesom. Vstopnina 5 dinarjev.

Čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov prapora. Sodelovala bo dobro preizkušena godba na pihala. Prostovoljne darove do razviti praporov sprejema, sohr. Josip Grum, steklar v Hrastniku. — Odbor.

Zbirka za kovinarje.

II.

V zadnji številki »Delavca« smo objavili izkaz zbirke Osrednjega društva

od drugih narodov, ki imajo za seboj že vse to, kar šele mi preživljamo.

Pa tudi sicer bi niti ne mogli biti člani internacionalne, če ne bomo niti vedeli kaj se po svetu godi in kaj naša internacionala hoče in dela.

Dokazov, ki smo jih navedli nihče ne ovrže.

Kar smo navedli glede pisave Delavca, imamo pa tudi nešteto priznanj od naših najboljših članov, da je list na pravi poti. Seveda s tem še ni rečeno, da ga ni treba več zboljševati.

Marsikaj se bo s časom še zboljšalo tudi nekateri nepotrebni inserati bodo zginili, ko poteče pogodba, ki jo je še prejšnja uprava sklenila. Radi bomo tudi upoštevali nasvete, ki nam jih bodo naši člani poslali, če bodo šli za tem, da se naše delo spopolni.

Po drugi strani pa izjavljamo naj-svečanejše: da se ne bomo dali niti za las odstraniti od smeri in sklepov, ki jih je sklenil naš strokovni kongres.

Ljudje, ki so se urinili v naše organizacije z namenom, da bodo v ugodnem trenutku napravili razkol ter odvedli, kolikor mogoče veliko članov v kake laži neodvisne »delavske« organizacije pa v našem listu ne bodo našli prijatelja, tudi nevtralni ne bomo napram njim, temveč jih bomo razkrinkavali toliko časa, da jih bo proletariat spoznal in obračunal z njimi.

Takim ljudem seveda naš list in naše delo ne bo ugajalo. Rovarili bodo še naprej, grozili nam bodo, skušali bodo prepovoriti posamezne podružnice, naj list odpovedo.

Ali mi bomo vsako tako dejanje smatrali za sovražno rokavico, katero bomo pobrali in jo z vso silo vrgli izzivaču v obraz.

Ogromna večina našega članstva tako delo obsoja, mi pa smo v prijetnem položaju, da tej ogromni večini tudi tokrat obljubimo, da nekažnovan ne bo nihče organizaciji razbijal.

kovinarjev v Ljubljani za celjsko stavko, danes pa priobčujemo izkaz zneskov, ki so došli na **Strokovno komisijo za Slovenijo v Ljubljani**. Nabrali so:

Unija slov. rudarjev 3585 Din, Osrednje društvo usnarjev 3235.70 Din, Osrednje društvo živilskih delavcev 3182 Din, Osrednje društvo kemičnih delavcev 2499.50 Din, Osrednje društvo lesnih delavcev 2205 Din, Osrednje društvo oblačilnih delavcev 1510.55 Din, Društvo nam. bolniške blagajne 1141.25 Din, Trgovski nastavljenici 500 Din, Društvo tobačnih delavcev 498.25 Din, Železničarji 310.50 Din, Grafično delavstvo 290 Din, Unija stavbinskih delavcev 143.50 Din, Razni 1033.25 Din, Skupaj **20.134.50 Din**, Osrednje društvo kovinarjev samo je zbralo 87.668.35 Din, Skupaj **107.802.85 Din**.

Vse te organizacije ki jih navajamo, so bile obvezane zbirati po 2 uri zaslužka na teden. Če računamo da imajo njihovi člani povprečno 3 Din zaslužka na uro, in da imajo vse te organizacije okoli 10.000 članov, bi bile morale zbrati okroglo 540.000 dinarjev. Zbrale so pa komaj 20.000 Din, to je **27 ti** del tega kar bi morale.

Zavednost se meri po dejanjih in ne po besedah!

Čaka nas še mnogo dela.

Dopisi.

Jesenice. Kovinarska podružnica na Jesenicah je prešla dopis iz Češkega, v katerem nam češki sodrugi poročajo o težkem položaju tamšnjih sodrugov kovinarjev, ter o težkih bojih, katere bijejo za svoj obstanek. Kapitalizem in to v prvi vrsti industrijski, hoče delavstvu na vsak način usiliti znižanje plač, proti kateremu pa se upirajo češki kovinarji z vso odločnostjo in to seveda iz zadostno upravičenih razlogov. V dopisu poročajo tudi o nekem na Jesenicah dobro poznanem g. Kliner Josipu, bivšem obratovodju v živčni valjarni, kateri se nahaja sedaj nekje blizu Brna. Omenjeni vabi baje jugoslovanske kovinarje na Češko, da bi s tem onemogočili boj tamšnjih sodrugov, kateri trumoma zapuščajo tvornice, vsled reduciranja delavskih plač.

Apeliramo na delavstvo v Jugoslaviji, predvsem kovinarske stroke, da ne naseda obljubam, ter ne hodi na Češko za delo, kjer se nahaja večina industrijskega delavstva v mezdnem gibanje. — Odbor podružnice kovinarjev na Jesenicah.

MEZDNO GIBANJE ČEVljARSKEGA DELAVSTVA.

Tržič. Sredi meseca maja, smo usnjariji tvrdk Kozina, Maly in Klobut vložili omenjenim tvrdkam spomenico za povišanje plač. Čakali smo, odgovora ni bilo. Šele ko smo se obrnili na Obrtno nadzornišvo v Ljubljani, se nam je posrečilo, da se je razpisalo za 16. junija v Ljubljani pogajanje. Pogajanja se pa je udeležil samo g. Kozina, ter delavski zastopniki. Ker na pogajanjih ni bilo vseh interesentov, se je morala druga razpisati, za 26. junija. Tega pogajanja so se pa gospodje kapitalisti udeležili polnoštevilno. Prišlo je mnogo ravnateljev in še drugih kapacitet, kakor tudi delavski zastopniki. Mnogo jih je bilo, ali uspeha je bilo malo.

Pri tvrdkah Maly in Klobut, so se dosegle iste plače, kakor jih izplačuje tvrdka Kozina. Delavstvu tvrd. Kozina pa se bodo plače regulirale tako, da bodo oni, kateri so bili nizko plačani potisnjeni za nekaj stopinj navzgor.

Konečno pa se bode plačilni sistem uredil tako, da se bodo tarife povišali avtomatično, po draginskih razmerah, istotako akordno delo.

Da se ta sporazum točno izvede, se ima osnovati odbor, sestojč iz štirih zastopnikov delavstva in dveh zastopnikov delodajalcev. Omenjeni imajo nalogo naznaniti inspekciji dela v Ljubljani, katera ima nalogo, voditi tozadavne seje do končne ureditve teh sklepov.

Zaupnikom, kateri so se udeležili tega brezuspešnega pogajanja, se od strani podjetnikov pripozna odškodnina po 210 K za osebo.

Povišek plač, pri tvrdkah Maly in Klobut se naknadno izplača z 2. junijem t. l.

Nadaljno pogajanje je odvisno od zavednosti delavstva samega.

Delo bivših avstrijskih oficirjev. Pri Stavbeni družbi d. d. v Ljubljani, je uslužben nedi g. Tepež, bivši avstrijski in pozneje jugoslovanski major. Ta gospod hoče na vsak način učiti delavstvo vposleno pri tem podjetju neke olike, katere pa sam niti toliko ne zna, kakor bi jo moral znati kot uradnik. Delavci pa si nikakor ne dopuščamo, da bi kdo znašel nad nami surovosti, te naj nosi tam kamor spadajo. Zadnje dni se je pripetil slučaj, da je hotel g. Tepež postaviti nekega delavca brez tehtnega vzroka na cesto. Ostalo delavstvo uvidevši krivico, katero bi moral omenjeni delavec pretrpeti je proti taki odločbi protestiralo in seveda zahtevalo, da delavec mora ostati še nadalje vposlen, na kar je moral seveda g. Tepež pristati, če je hotel biti saj nekoliko pošten. Omenjenemu gospodu na topleje izporečamo, da pozabi omi vojaški sistem in izraze, kakor: »Smrkavec« »si še za nšesi moker« in mnogo sličnega, seveda še slabšega, kar je lahko uporabljal v bivši avstroogrske armadi, ker sedaj živimo v Jugoslaviji, nova država — nove razmere. Če bi pa g. Tepežu to nič ne zaleglo, naj bo uverjen, da bo delavstvo napravilo potrebne korake, ki mu prav gotovo ne bodo ljubi.

Iz organizacij.

USNJARSKA STROKA.

Podružnica čevljarjev v Mariboru bo 5. avgusta t. l. obhajala 25-letnico svojega obstoja. V tej dobi, zlasti v prvih letih je preživela težkih preizkušenj in le vztrajno in požrtvovalno delovanje članstva je premagalo ovire, ter dvignilo podružnico na današnjo višino.

Cilj, ki si ga je ob svoji ustanovitvi zapisala v svoj program še ni dosežen. Še bo mnogo težko, še mnogo bojev, a v doglednem obdobju se je članstvo prepričalo, da je vsa moč delavstva v zavednosti zato bo vse težko pre-

magala ravno vsled tega, ker se zaveda svoje-ga orožja, ki je v — zavednosti.

Čevljarim delavcem v Mariboru, naše najiskrenejše častitke.

KOVINARSKA STROKA.

Opozarjamo ponovno vse one, ki še niso vrnili nabiralnih pol za stavko v Celju, da jih nemudoma vrnejo. V nasprotnem slučaju, bomo v prihodnji številki lista navodili imenoma one podružnice, katere še niso vrnile vseh nabiralnih pol.

Pravilnike »Osred. društva kovinarjev v Ljubljani« smo razposlali pretečeni teden na vse podružnice. Pravilnik je po sklepu kongresa kovinarjev v Ljubljani dne 24. marca t. l. obvezen za vsakega člana. Da bodo nabavni stroški vsaj deloma kriti, je centralni odbor na svoji seji dne 11. t. m. določil ceno posameznemu izvodu na 1 Din. — Centralno tajništvo O. D. K.

Popravek k zbirki kovinarske organizacije. V zadnji številki »Delavca« smo pomotoma poročali, da je zbrala podružnica kovinarjev na Dobravi 5213 Din in 25 para, ter da pride na vsakega člana imenovane podružnice povprečno 34 Din 75 para.

Popravljamo, da je podružnica kovinarjev na Dobravi zbrala 6213 Din 25 para, ter odpade na posameznega člana povprečno 41 Din 42 para. Skupna, po Osrednjem društvu kovinarjev nabrana vsota znaša torej 87.668 Din 35 para in ne kakor je bilo pomotoma poročano 86.668 Din 35 para.

Podružnica Dobrava pride toraj na 3. mesto v tabeli, ki je bila priobčena v zadnji številki »Delavca«.

BLAGAJNIKI IN ZAUPNIKI POZOR!

V soboto, 22. julija noteče 29. teden. Člani, kateri imajo plačane prispevke samo do 21. tedna, morajo ta teden vplačati, sicer izgube članske pravice.

Podpore vseh vrst se smejo izplačati le članom, ki imajo vplačan 20. teden. Ako nima član vplačano do tekočega, to je 29. tedna, naj se mu manjkajoči prispevki odračunajo od podpore.

NE POTUJ!

Bjelovar. Stavka pri tvrdki »Smev« traja že peti teden. Borba se vodi zelo ostro in ni izključeno, da bo stavka trajala še nekaj časa.

Opozarjamo vse kovinarje in mlinarje, da ne nasedejo inseratom te tvrdke, ki jih priobčuje v meščanskih listih.

V Bečkereku so zastavkali mlinarski delavci, ker jim delodajalci niso hoteli zvišati plač.

V stavki se nahajajo ljubljanski sobo, črkoslikarji in pleskarji, v mezdnem gibanju pa se nahajajo ljubljanski in mariborski mizarji zatorei naj pomočniki v omenjenih krajih ne iščejo službe, dokler se stvari ne rešijo, kar bo objavljeno v časopisu.

Razno.

Važno za delavce in delojemalce sploh! Kakor že znano, se je s 1. julijem t. l. pričel v naši državi izvajati novi zakon o zavarovanju delavcev za slučaj bolezni in nezgode. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo, da seznanji vse delojemalce z najvažnejšimi določbami tega zakona, prihodnji teden v našem listu objavil razglas, na katerega že danes opozarjamo s pozivom, naj ga natanko prouče, dotično številko lista pa shranijo. Delodajalcem bo razglas še posebej dostavljen z vsemi potrebnimi tiskovinami za prigras in odglas, dobil se bo pa tudi pri vseh poslovalnicah okrožnega urada. Da se bodo lahko prav vsi interesi seznanili z vsebino razglasa, bo tudi afiširan mesec dni na vseh občinskih deskah in pri vseh političnih oblastvih v Sloveniji.

Navarnost industrijskega dela na domu. Nekateri tovarnarji imajo navado, da oddajajo delo na dom. V državi Rhode Island se je vršila preiskava, ki je dognala, kako vpliva industrijsko delo na zdravje delavcev, posebno pa na zdravje otrok. Pri preiskavi so našli, da so odrasli in bolni ljudje delali skupno z otroci. Delo se je vršilo v nezdruhljivih in zaduhlih sobah in marsikateri otrok je nalezl kal jetike. Dafje je preiskava dognala, da je bilo pri takem delu

zaposlenih 5000 otrok pod šestnajstim letom. Otroci so bili v starosti od pet do petnajst let. Današnja krščanska družba se zgraža nad betlehemskimi detemori. Kaj pa je to, če kdo zapodi otroka, katerega organizem je še nežen, v zaduhlo, nesnažno in nezračno sobo in ga tam priklene na delo v pozno noč. Ali to ni detemor? Proletarski starši niso krivi, da morajo otroci delati v domači industriji. Do tega jih prisilijo razmere. Če bi oče prejemal pošteno mezdno, da bi lahko pošiljal svoje otroke v šolo, jih oblačil in hranil, bi gotovo ne dovolil da otrok prične delati že s petim letom. Mati bi pa še toliko manj pristala na kaj takega. Ampak današnji gospodarski sistem je tak, da tisti žive v največji revščini, ki so pridni in opravljajo najtežja dela, medtem ko tistim ni treba delati, ki so zagledali luč tega sveta v palači bogatina. Kjer je vpeljana domača industrija tam so tudi delavske mezde najnižje in tam vlada tudi največja revščina. Otroci so ogoljufani za otroška leta, kar toliko pomeni, da so varani za vse njih življenje. Ko se drugi otroci igrajo in uživajo brezskrbnost otroških let, morajo delavčevi otroci delati in si služiti vsakdanji kruh. Kdor dela za odpravo otroškega dela v tovarniški ali domači industriji, pomaga graditi podlago boljši človeški družbi.

Največji premogovnik na svetu. Kakor poroča angleški časopis »Coal Age«, se nahaja v Fusioni v Mandžuriji največji premogovnik sveta. Širina njegova znaša 130 metrov, v tej debelosti je pa samo 9 m mrtvega kamenja. Domnevajo, da je to največji rudnik na svetu. Zaklad izrabljajo Japonci s pomočjo angleškega kapitala. Množino premoga cenijo na 100 milijonov ton.

V Pragi so otvorili 11. t. m. konferenco zaupnikov rudarjev iz vseh premogokopov čehoslovaške republike. Obravnavali so o odpuščenih rudarjih, katerih število znaša od meseca maja 8000. Obrat je v vseh rudnikih omejen. Mezde so znižali, produkcijo pa dvignili. Konferenca je sprejela tozadavno resolucijo.

Avstrijska strokovna komisija je objavila pregled za leto 1921. Štela je koncem leta 1921 1.079.777 članov med katerimi je 261.540 žen.

Grešna zapravljenost. Vseučiliški profesor se je v nekem ljubljanskem listu izrazil, češ, da ni osemurni delavnik samo luksuz, ampak naravnost »grešna zapravljenost«. Brez komentarja.

Stanje delavstva v Angleški Indiji. D. Hamman Lall, tajnik indijskega strokovnega kongresa je objavil odkle, iz katerega je razvidno s kakšnimi velikanskimi težkočami se mora boriti v Indiji mlada strokovna organizacija. Nikjer na svetu ni položaj tako obupen, kakor položaj indijske delavstva, ki ga morajo šele učiti, da si sme tudi samo pomagati. Strojovna organizacija je sedaj pregovorila indijske oblasti, da so izdelale nekaj postavnih določil v varstvo delavstva.

Povišanje bolniške in delavske podpore v Nemški Avstriji. Narodna skupščina je povišala brezposelno in bolniško podporo. Odpravila je dotedanje mezdne vrste in ustanovila 11 novih plačilnih razredov. Od 25. julija naprej znaša bolniška podpora v najvišjem plačilnem razredu 2000 avstr. kron dnevno v ostalih razredih pa 80% povprečnega dnevnega zaslužka.

Osrednja zveza avstrijskih stavbniških delavcev je lansko leto napredovala od 49.113 na 88.410 članov, med katerimi je bilo 8.836 delavk. Imovina zveze je znašala koncem leta 1921 38. 927.510.89 avstr. kron. Mezdni gibanj je bilo zelo veliko. V 1693 obratih so sklenili 158 mezdni pogodb. Stavk je bilo 39, v dveh slučajih so bili delavci izprti od dela. Nad tisoč milijonov avstrijskih kron so si delavci priborili.

Socialno zakonodajo sicer podjetniki ljubijo, kakor trn v peti, a ker vedo, da bi nalezli na hujši odpor delavstva, se ji ne upajo klibovati. Osemurni delavnik se upošteva.

Izvedba zakona o obratnih svetih se je brez posebne težave uveljavila. Delavci so si izvolili 2167 obratnih zaupnikov. Stavbno delovanje ni bilo posebno ugodno. Zasebniki niso skoraj nič zidali, javne stavbe pa niso moge dati vsem delavcem posla, vsled česar je bilo precej brezposelnih. Organizacija je ustanovila v svoji lastni sredi stavbeno društvo »Temelj« s sedežem na Dunaju, katera sme ustanavljati tudi v drugih krajih podružnice. Prvo leto je »Temelj« zaposloval 500 delavcev.

Usmiljenje do psov in izkoriščanje delavstva. To so načela ameriških kapitalistov, katerim je za pse več, kakor pa za ljudstvo.

V Beamotu Tex, namerava ustvariti neki Broks, predsednik Broks Supply kompaniji pravi »paradiže«, v katerega bo dal 200 od konjedercev kupljenih psov. S tem jih hoče rešiti smrti, katera bi jih drugače zadela pri konjederstvu.

Tako, je usmiljenje kapitalistov na eni strani, medtem ko se na drugi delavstvu, odtrgujejo mezdne, ter se jih prepustijo siromaštvu in obupu.

DOLŽNOST STARIH DELAVCEV.

Dostikrat se nam dozdeva, da učencu v kakem obratu zadostuje samo dotična strokovna izobrazba, ne da bi pri tem mislili tudi na to, da se mora v njem vzbuditi tudi razredno zavednost.

Ravno sedaj je doba, ko hoče kapitalizem z vso svojo silo odvzeti delavstvu še one bore drobtinice socialno-političnih pridobitev in ki mu je razredno zavedni proletariat, najhujši nasprotnik. Zaradi tega sodrug, opustite enostransko vzgojo vam podrejenih učencev, marveč podučite jih tudi v socialističnem duhu. Vaš cilj in naloga naj bo, mladino vzgajati, in jo navajati k razredni zavesti, podpirati jo po možnosti materialno, da si tudi ona upostavi svoje organizacije, katere bi jo ščitile pred izkoriščanjem. Mladina je bodočnost! Dobro vzgojena mladina, pa je dobra bodočnost!

UTRINKI.

Delavci zahtevajo večjo mezdo in krajši delavnik. Kapitalisti zahtevajo manjšo mezdo in daljši delavnik. To je razredni boj. Kdor ni slep razume.

Objave in zahvale.

Zahvala. Podpisana podružnica osrednjega društva živilskih, pivovarniških delavcev pivovarne »Union« v Ljubljani se najtopleje zahvaljuje za darovani znesek 3107 K, katerega smo sprejeli ob priliki smrti našega sodruga Ernesta Kočana, ponesrečenega v naši tovarni.

Darovali so: Vodstvo pivovarne 500 K. Karel Ernst ravnatelj 400 K in nabrani znesek od delavstva 2207 K.

Umrlému sodrugu lahka zemlja, darovalcem pa najtoplejša zahvala. Odbor.

Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem sodrugom lesnim delavcem iz Pristave za denarno podporo v času moje bolezni. — Anton Vodnik, Pristava pri Trzinu.

Ustanovni občni zbor »Svobode« na Javorniku, se bo vršil v nedeljo 23. julija ob 9. uri v prostorih pri Žvalju.

Dnevni red:

1. Poročilo pripravljalnega odbora.
2. Volitev odbora.
3. Kulturno delovanje »Svobode«.
4. Raznoterosti.

K tretji točki dnevnega reda bo poročal s. A. Cerkyvenik iz Ljubljane.

Za pripravljalni odbor:

Vinko Malec.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vesled preobličice gradiva je mnogo dopisov izostalo.

Sodrug dopisniki naj nam oprostite, skrbeli bomo, da pride vse na vrsto.

Prevalje. Vaš dopis smo sprejeli, se ž njim ne smemo pre, dokler ga ne podpiše vsaj en tudi strinjamo, če je resničen. Priobčiti ga pa odbornik (predsednik) vaše podružnice in dokler ga ne opremite s podružnično štampiljko.

Sodr. A. R. Dobrava. Vaš dopis glede zbirke smo odstopili centr. blagajni kovinarjev. Kakor vidite je ista že popravila napako.

Celle. Resolucijo smo sprejeli. Ker ima tako dalekosežen pomen, želimo o njej osebnega razgovora, predno jo objavimo. Gotovo nimate nič proti temu, če pa zahtevate takojšnjo priobčitev pa sporočite.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 19. julija 1922.

Tudi Angliji se je ameriški kapital izneveril. Sicer je angleški finančni minister izjavil, da svote, ki jih dolguje Anglija Zedinjenim državam so »časni dolгови«, jih bo Anglija prav tako težko odplačala kakor bi bili »nečasni«. Pač pa se mara priznati, da stremi angleška finančna politika za tem, da izvrši čim več obveznosti, ki jih dolguje Anglija inozemstvu.

Izmed vzrokov, ki so dovedli Zedinjene države do tega koraka je gotovo tudi železničarska stavka. Vlada je krizo poostрила, ko je

slavkajoče, jela nadomeščati z zamorci in indijanci. Ker je tudi v takozvani deželi svobode moč nad pravico, je ukazal vrhovni državni pravdnik vsem kompetentnim oblastem, naj nastopijo proti delavcem s silo. Sveda to v Ameriki ne pojde tako gladko kakor v Evropi.

Zanimivo je, da je japonski vojni minister ukazal vrhovnemu poveljniku japonskih čet na ruskem ozemlju Daljnega vzhoda, naj najkasneje do meseca oktobra t. l. izprazni omenjeno ozemlje. Ta sklep japonske vlade je protiboljševike v Vladivostoku močno poparil.

Sedanje gospodarsko stanje v Evropi je nevzdržno, to je jasno celo gospodarsko političnim analfabetom. Ozdraviti ga je treba vse, kakor in morda misel mednarodnih konferenc, ki naj bi rešile ta kočljivi in pereči problem ni napačna. Napačen pa je način, kako se vrše. Zapadni kapital si hoče pomagati na noge pod krinkami narodnosti in človečanstva s tem, da hoče zaslužiti in izkoriščati nesrečno, a vendar bolj bogato Rusijo in potlačeno, a kvišku strmečo Nemčijo. Že na genovski gospodarski konferenci sta Rusija in Nemčija pokazali, da se ne daste ovirati v svojem stremljenju po obnovi in notranji konsolidaciji, najmanj pa pripuščati da bi se v njih gospodarstvo vrtelo tuje roke. Zato je doživela genovska konferenca fiasko. Haško konferenco so zapadni imperialisti drugače organizirali. Razčlenili so jo v rusko in nerusko delegacijo, da bi lažje slepomišliti. V ostalem so delovale tri podkomisije, in sicer za zasebno last, za dolgove in za kredite. — Najprej se je pojavilo nesporazumljenje v podkomisiji za zasebno last, ker so Rusi izjavili, da ne vrnejo anianta zasebnega imetja. — Z ozirom na to so se razbila pogajanja tudi v ostalih dveh podkomisijah. Ker Rusi nato niso hoteli podpisati konferenčnega protokola, je postala konferenca brezpredmetna. Rusi odpotujejo v najkrajšem času domov. Antanta pa se je zopet obrisala pod nosom.

Čim je Nemčija pokazala trdno voljo, da vpostavi in okrepi svoje gospodarstvo, že jo je zadel udarec na politični plati. Monarhistični rovarji so se tajno organizirali in uporabili vsako priliko, da bi okrepili reakcijo, ter zlomili moč proletariata.

Ko so se ojačili toliko, da so upali na uspeh, se je začelo z napadi in atentati. Zadnji atentat na zunanjega ministra dr. Rathenaua je jasno pokazal, kje je iskati gnezdo, vsega reakcionarnega gibanja. Vse sledi kažejo v Monakovo (München), kjer je sedež nemških, avstrijskih in ruskih carskih krogov. Po tem umoru je dospela nemška vladna kriza do vrhunca. Državni kancler si noč in dan beli glavo, kako bi našel izhod. Izjavil je, da ne more učiniti ničesar, preden se nesporezume z državnim predsednikom dr. Wirthom. Vsekakor se nahaja Nemčija v najusodnejšem položaju, kar jih je kdaj doživela. Vendar je baje že plačala reparacijsko plačilo za mesec julij v znesku nad 32 milijonov mark v zlatu.

Vpričo monarhistične nevarnosti so neodvisni in večinski socialisti v Nemčiji strnili svoje vrste in nastopajo sedaj v enotni fronti proti skupnemu sovražniku.

Socialisti na Francoskem se živahno gibljejo. Francoska socialistična stranka je priredila v soboto v Parizu veliko manifestacijo zoper draginjo. Vmes je posegla seveda policija, ki misli, da delavec ne sme povedati svojega mnenja in, da naj še umirajoč liže roke carju kapitalu. Takoj drugi dan, v nedeljo, se je vršilo veličastno zborovanje za svetovni mir. Zborovanju so prisostvovali tudi socialisti iz Anglije in Belgije, med njimi v boju osiveli delavski voditelji, ki so pokazali, na kak način bi prišlo do svetovnega miru, ako bi tega ne oviral kapitalizem.

Včeraj se je v Londonu pričelo zasedanje Zveze narodov. Bavila se bo z vprašanji, ki jih, je že mnogokrat brez uspeha pretresala, to je z vprašanjem razorožitve, Palestine in Macedonije,

z vprašanjem napetosti med Arabci in Židi. Turki in Grki itd. Uspeha je pričakovati kakor po navadi, vsaka včlanjena država bo skušala kriti svoj političen in gospodarski kapital.

Zadnje seje narodne skupščine so bile precej burne. Šlo je za odgoditev določb o oblastnih in srezkih samoupravah. Dalje je bil v načelu sprejet proračun. Včerašnja seja pa je razpravljala o vojni odškodnini.

V ministerskem svetu se je vnel boj za železnice. Slovenci smo imeli že obljubljeno zvezo z morjem, kakor pa kaže sedaj, je stvar dvomljiva, ker nam jo hočejo nekateri dobrotniki snesti in napraviti par brezpomembnih železniških prog.

Dalje je ministerski svet sprejel ostavko ministra notranjih poslov M. Marinkovića, sedaj ga zastopa znani diktator Pribežević, dokler se spor končnoveljavno ne reši.

Včeraj so govorili tudi, da je predsednik demokratskega kluba Ljuba Davidović odstopil s svojega mesta, kar bi bilo verjetno, ker ga lo mijo demokrati po notah.

Tudi med slovenskimi demokrati poka, dr. Ravnikar je kot poštenjak odstopil. Drugi pa se še naprej love za bančnimi dobički. Mladina in starini se lasajo, da je kaj. »Slovenski Naroda« in »Jutro«, bi se najraje kar pobila. Na febi, delavec je, da čuješ in paziš!

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).
Izdajatelj: France Svetek.

Odgovorni urednik:

Ivo Meznarič.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13 ure
in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrušnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročilu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k

vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptič. in čistilnega osvežujočega delovanja najboljše učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštino za vsakoga 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 72 K

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice 300 K
24 8 570 K
36 12 800 K

POŠTNE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 8 K in 12 K; Elsa mentolni klinčič 16 K; Elsa posipalni prašek 12 K; Pravo Elsa ribje olje 80 K; Elsa voda za usta 48 K; Elsa kolonska voda 60 K; Elsa šumskimiral 60 K; Glycerin 16 K in 60 K; Lysol, Lysoform 48 K; Kineski čaj 4 K; Elsa mrčosni prašek 16 K; Strup za podgane in miši po 16 K in 20 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA
donja Elsatrg št. 252 Hrvaško.